



crkva u svijetu

OSVRTI I PRIKAZI

REMEK-DJELO MISTIČNE LITERATURE

Sv. Katarina Sijenska, Dijalog božanske providnosti, Symposion, Split, 1988.

Drago Šimundža

Biblioteka asketsko-mističnih izdanja *Symposion* obogatila nas je do sada s 40-tak djela duhovnog sadržaja, uglavnom iz kršćanske klasične literature. Koncem prošle godine u ovom se nizu pojavio i *Dijalog* sv. Katarine Sijenske, remek-djelo talijanske asketsko-mistične književnosti. Uz poznata djela sv. Ivana od Križa, sv. Terezije Avilske i drugih autora mistične orijentacije *Symposion* nam je, eto, »približio« i najvažnije djelo sv. Katarine.

Sv. Katarina Sijenska spada u red vrlo dinamičnih osoba, asketsko-mističnog nadahnuća. U sebi je spojila, čudesno, kontemplaciju i akciju, mistiku i životnu aktivnost. Spisateljica brojnih pisama i poslanica, bila je važan sudionik mnogih povijesnih poticaja i događanja, a kao istaknuta mističarka svoga doba afirmirala se u tumačenju duhovnih nadahnuća i kršćanske nauke.

Zahvaljujući religioznom sadržaju njezinih djela, posebno *Dijaloga*, njegovoj teološkoj utemeljenosti i kršćanskoj poruci, Crkva je 1970. godine s. Katarinu proglasila Naučiteljicom. Time je potvrdila pravovjernost, čistoću i važnost njezine pouke.

To je bio razlog da je Sestra Marija, urednica *Symposiona*, posegnula i za ovim djelom. Na hrvatski ga je preveo prof. fra Andrija Bonifačić, neumorni kulturni djelatnik i marni prevodilac duhovne i druge literature kršćanskog nadahnuća.

Dijalog, kako smo napomenuli — pod punim naslovom *Dijalog božanske providnosti* — ulazi u sam vrh mističnih knjiga, u klasična djela kršćanske duhovne literature. Katarina ga je diktirala svojim pisarima u ekstazi, u razgovoru s Bogom. S pravom se, dakle, zove *Dijalog*, jer se dijaloški odvija, u susretu i razgovoru s Božjim glasom koji u Katarini progovara. U stvari, kratka su njezina pitanja i malen udio. Glavninu sluša i prenosi; razgovor pretvara u poruku Božju.

U čemu je vrijednost Katarinina *Dijaloga*?

Kritičari su ga ubrajali u remek-djela talijanske književnosti trećenta, 14. stoljeća. Naglašavali su čistoću jezika i njegovu kulturološku važnost u afirmaciji narodne riječi.

Naravno, gledano s vanjskog stajališta, to i danas treba potvrditi. Sv. Franjo, sv. Klara i sv. Katarina izravno su svojim djelima pridonijeli razvoju narodne riječi u počecima talijanske književnosti. Međutim, vrijednost njihovih djela, posebno ovdje ističemo *Dijalog*, nije u jeziku i formi, koliko je u poruci i sadržaju, u kršćanskom nadahnuću i duhovnom iskustvu.

Dijalog je, u stvari, djelo Božje, koje mistično raste u Katarininoj duši te se na vanjski način, u razgovoru između svetice i Božjeg nadahnuća, očituje čitatelju. Upućuje ga kako shvatiti i doživjeti, praktično, Božju prisutnost u svijetu: kako se sjediniti s mističnom stvarnošću, s Bogom koji se očituje kao prisutnost i ljubav, poziv i milosrđe; kako ostvariti istinsko savršenstvo; kako ispuniti volju Božju; kako prepoznati znakove Božje prisutnosti; kako slijediti Krista i uzdignuti se do savršene poslušnosti... Povjerenje u Providnost važna je poruka sv. Katarine. Brojna su njezina pitanja, ali gotovo odreda spasenjska. Glavnina je teksta mistično nadahnuće, upućeno dušama koje čeznu za iskrenim sjedinjenjem s Božjom prisutnošću u svijetu, s njegovom Providnošću: u istini, pravdi, ljubavi i miru.

Samo djelo je, danas — mada je pisano bez posebnih razdioba — podijeljeno u tri dijela, s više podnaslova i tema. U prvom se dijelu radi o temeljnim shvaćanjima kršćanskog života, o zakonu ljubavi i Božjem pozivu; u drugom je izrazitija mistična pouka; *Put istine i milosrđa*, pri čemu je *put savršenstva* temeljno usmjerenje; u trećem se govori o Providnosti, o božanskom upravljanju svijetom i Crkvom.

U naznačenim okvirima, u biti, zahvaćena je čitava poruka o duhovnom životu, protkana dubokim iskustvenim, životnim i mističnim nadahnućima, te posebno teološkim naukom i biblijskom refleksijom. Bog je središte i određuje svega. Očito je to već iz samih naslova i glavnih usmjerenja djela: *Ljubav i razboritost kao norme i bit savršenstva*, *Tajna spasenja u Božjem nactru*, *Put istine i milosrđa*, *Rječ je put Istine*, *borba protiv zla*, *Zakon i krepost*, *Traktat o molitvi*, *o savršenoj čistoći duha*, *o Crkvi*, *o Providnosti*, *o poslušnosti*... Sve to uvijek ima isti smisao i temeljnu poruku: duhovnog rasta u skladu s voljom Božjom i svojim određenjem do kompletne ličnosti i ostvarene evanđeoske ljubavi.

Talijanski priređivač i prevodilac *Dijaloga* iz staroga jezika u današnji suvremeni, O. Tito S. Centi, posebno naglašava jedinstvo djela i njegovu religioznu dubinu, autentičnost kršćanske nauke i teološku utemeljenost: »Ova se doktrinarna ukorijenjenost, na prvi pogled očita, pokazuje još solidnijom kod dubljeg ispitivanja pojedinih tvrdnja... Snažni teocentrizam Augustina i Tome očituje se u posvudašnjoj prisutnosti Transcendentnog Subesjednika: *Dijalog* se razvija gotovo poput monologa Vječnoga Oca, koji je početak svih stvari. A razgovor se zapođjeva uvijek iz pretpostavke da sve počinje od Oca po Sinu djelovanjem Duha Svetoga.«

Sa strane sv. Katarine postoji neugasiva nutarnja potreba i čežnja da poslušna Božji glas. Po tomu je ovo djelo izrazito duhovne naravi: mistično nadahnuće, poslušnost Glasu, i želja za sjedinjenjem daju mu puninu asketsko-mističnog ozračja, koje ga uvijek iznova kršćanski potvrđuje. Svakome će stoga dobro doći, jer mu je glavna svrha potaknuti na dobro, na suradnju i suživot s Bogom. U potpunom predanju!

Katarina je bila svjesna toga. Potpuno se je predala Bogu. I rasla je u spoznaji i milosti. Zato se molitveno zahvaljuje: »Utječem se Tebi, vječni Oče. Ne tražim ništa, Oče, samo za se, nego za sav svijet, a posebno za otajstveno tijelo sv. Crkve: Neka u tvojim službenicima odjekne ova istina i ovaj nauk što si ga dao Ti, vječna Istino, meni nevoljnoj« (usp. str. 222). To je bila želja sv. Katarine.